

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XIII., ŠT. 3 — CENA 10 DIN
SREDA, 6. JANUARJA 1960

DESET LET

Poslovili smo se od plodnega, bogatega leta, od leta, v katerem smo proslavili jubilej Partije, SKOJ in revolucionarnih sindikatov. Veliki rezultati, ki smo jih dosegli v tovarnah, na poljih, so dali tej proslavi posebno obeležje.

Zato verjemo, da bo novo leto novih uspehov in novih radosti. Z zadovoljstvom in ponosom bomo zaznamovali desetletnico delavskega samoupravljanja, pričani, da nam kažejo naša dosežanja praksa in dragocene, pridobljene izkušnje, kako neizčrpne so sposobnosti delavskega razreda, da sam neposredno upravlja in odloča, da je kovač svoje usode in razvoja vse naše skupnosti. Namesto leta 1961 bomo že v tem letu dosegli glavne cilje, ki smo jih postavili s petletnim planom.

V vseh organih družbenega upravljanja dela danes kakih milijon državljanov. To pomeni, da je vsak deseti polnoletni državljan član kakšnega samoupravnega telesa. Delavski sveti imajo 220.000 članov. Od tega jih dela 85.000 v podjetjih, katerih kolektivi štejejo manj kot 30 članov. Najmanj četrtina članov delavskih svetov dela tudi v upravnih odborih svojih podjetij, ki imajo 69.000 članov.

Kot po vsej Jugoslaviji, se tudi na Gorenjskem pripravljajo za praznovanje desetletnice delavskega samoupravljanja. V tovarni »Sava« v Kranju je bil voljen prvi delavski svet v Sloveniji. Izvolili so ga 7. januarja 1950. Ne dvomno, da je bil ta organ delavskega upravljanja v tovarni »Sava« v Kranju odločilen činitelj za hitrejši razvoj gospodarskega in družbenega življenja v podjetju. Sindikalna podružnica v tovarni »Sava« pripravlja za 10. obletnico svečano proslavo, ki bo 10. januarja v Prešernovem gledališču. Eden prvih delavskih svetov na Gorenjskem je bil tudi v Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu. Tu so ga ustanovili 14. maja 1950 in je štel takrat 65 članov.

Prve zametke delavskega samoupravljanja, bolj posvetovalnega organa, najdemo v kranjski tovarni Iskra že leta 1949. Delavski svet pa je bil ustanovljen 1. 1950. Kljub majhnemu številu zaposlenih je štel delavski svet preko 110 članov. Kmalu pa so ugotovili, da je to število članov DS preveliko in so ga zmanjšali na 85 članov, kolikor jih šteje še danes. Čeprav se je Delavski svet v Isri v začetku svojega delovanja ukvarjal le z drobnimi stvarmi in je bilo njegovo delo nesistematično, imamo danes v tej tovarni že močan organ delavskega samoupravljanja, ki skrbi za uspešen gospodarski razvoj podjetja. Pred zasedanji delavskega sveta, je danes o tem, kaj bo razpravljala delavski svet, seznanjen celoten kolektiv. DS v Isri kot v ostalih podjetjih na Gorenjskem se danes ukvarja ne samo z manjšimi problemi, ampak se zanima za celotno gospodarsko problematiko, za perspektivni plan podjetja itd. Njegovi člani danes posegajo v vse važnejše probleme podjetja. Še več, v nekaterih podjetjih kot je to jeseniška Železarna, kjer je bil DS prav tako ustanovljen leta 1950, so ustanovili tudi obratne delavske svete itd.

Tako je šlo skozi delavske svete v minulih desetih letih na stotine delavcev in uslužbencev, za katere je bila to visoka šola usposabljanja za gospodarjenje in socialistične vzgoje delavskega razreda sploh. Kakorkoli bi že poskušali vzgajati delavski razred, tako velikih uspehov bi ne mogli doseči z nobeno drugo obliko. Danes pa lahko trdimo, da je delavski razred deset in deseterat potrdil pravilnost take poti in dokazal, da druge ni.

M. Ž.

Prvi podatki o okrajnem družbenem planu za leto 1960 Za nadaljnji dvig življenjske ravni

Razprava o planu predvidoma v začetku februarja Omejitev zaposlovanja tudi v gradbeništvu

Zvezni družbeni plan za leto 1960 je že poznan. O njem se je, v časopisu že veliko pisalo. Prav tako kot v letošnjem letu, predvideva plan za 1960. leto nadaljnji velik porast industrijske proizvodnje, ki naj bi se povečala za 14 odstotkov, napram 13-odstotnemu povečanju v letu 1959. V kmetijstvu bi naj bil po predlogu družbenega plana fizični obseg proizvodnje letošnje leto za 1,3 odstotka večji kot lani, največ pa naj bi se povečalo število živine, in sicer za 20 odstotkov v primerjavi z letom 1959.

Tudi republiški družbeni plan in proračun za 1960. leto sta že pripravljena za obravnavo v Ljudski skupščini. Republiški družbeni plan predvideva predvsem, da bo prihodnje leto že dosežen skupni obseg proizvodnje in narodnega dohodka, kakršen je bil predviden s perspektivnim planom za leto 1961.

Na osnovi zveznega in republi-

škega plana pripravljajo v kranjskem okraju svoj, okrajni plan. Okrajni ljudski odbor bo predvidoma razpravljal in sklepal o letošnjem družbenem načrtu v začetku februarja. Sedaj posamezni oddelki na ljudskem odboru zbirajo potrebno dokumentacijo. Prav tako, kot republiški plan, bo tudi okrajni družbeni plan predvidel izpolnitev perspektivnega plana že v letu 1960. Z ozirom na proizvodne obveznosti, ki jih imajo gospodarske organizacije v okraju v letu 1960, menijo na okraju, da je to pričakovanje realno. Posebna komisija je že pregledala predloge planov gospodarskih organizacij. Samo v nekaterih primerih je prišlo pri vsklajevanju planov podjetij z okrajnim planom do nekaterih težav in neskladnosti. Te je posebna komisija, ki je obiskala prizadeta podjetja, izravnavala. V glavnem pa predloženi plani podjetij za leto 1960 zagotavljajo, da bo

petletni plan v okraju Kranj izpolnjen do konca 1960. leta, to je leto dni pred rokom.

Tudi letos bodo ostali v veljavi vsi instrumenti, ki naj bi pripomogli k večji delovni storilnosti in izboljšanju življenjske ravni prebivalstva. Zaposlovanje delavstva bo tudi letos omejeno. Republiški družbeni načrt za leto 1960 predvideva, da se sme letos v republiki na novo zaposliti največ 2,5 odstotka delavcev. V prejšnjem letu je bilo zaposlovanje omejeno samo v kranjskem okraju. Tudi letos bo v kranjskem okraju odstotek na novo zaposlenega delavstva nižji kot je republiško povprečje. »Zato bo plan predvidel omejitev zaposlovanja tudi v gradbeništvu in v nekaterih drugih dejavnostih, v katerih lani teh omejitev ni bilo.

Občinski ljudski odbori o planih za leto 1960 še ne razpravljajo. Vendar pa pristojni oddelki ljudskih odborov že več mesecev skrbno pripravljajo različno gradivo, ki ga bodo potrebovali pri sestavljanju občinskih družbenih planov. Vendar bodo konkretneje začeli govoriti o občinskih planih šele, ko bo do kraja izdelan predlog okrajnega družbenega plana, tako da bo predvidoma najvažnejše delo pri sestavljanju občinskih družbenih planov v mesecu februarju.

-t

Kako je z novimi stanovanjskimi najemninami

Odločbe bodo izdane sredi januarja

Sklep o obračunavanju najemnine v starih stavbah

S 1. januarjem 1960 so stopili v veljavo novi stanovanjski odnosi, ki so že dalj časa v središču pozornosti vse naše javnosti. Predvsem zanima ljudi, kako je z novimi najemninami, kdaj jih bodo začeli plačevati, kdaj jim bodo začeli izplačevati 6,5 % dodatek, kako bodo hišni sveti upravljali s povečanimi sredstvi, ki jim bodo odslej na razpolago za vzdrževanje hiš itd.

Zato smo poiskali tovariša Kuralt na odseku za komunalne zadeve Občinskega ljudskega odbora Kranj (v pristojnosti tega odseka so s 1. januarjem 1960 namreč tudi stanovanjske zadeve, ker je bila s tem dnem ukinjena stanovanjska uprava) in ga naprosili, naj nam pove, kakšno je zdaj stanje s popisi stanovanj, z izplačili novih najemnin in dodatka zanje, z izdajanjem odločb itd.

»Občinski ljudski odbor je že sprejel odlok, naj se z izplačevanjem novih najemnin toliko počaka, da bodo izdane odločbe,« nam

je povedal tovariš Kuralt. »Odločbe že pripravljamo in bodo verjetno sredi januarja že zunaj. Razlike, ki bodo nastale do srede januarja, se bodo potem obročno izplačevale do julija letos. Isto je z izplačili dodatka za nove najemnine. Delodajalci bodo verjetno že sredi januarja izplačali akontacije, razliko, oziroma nekoliko višje zneske dodatka pa bodo potem obročno izplačevali prav tako do 1. julija. Z izplačilom najemnine je treba torej počakati toliko časa, dokler ne bodo izdane odločbe in izplačane vsaj akontacije na do-

V nedeljo, 10. januarja bo v Železnikih oziroma v Dražgošah spet tradicionalna prireditev »Po stezah partizanske Jelovice« v spomin na herojsko dražgoško bitko leta 1942. Na sliki: polaganje vencev pred spomenik padlim na lanskeletni proslavi.

V nedeljo spet »Po stezah partizanske Jelovice«

Poudarek na množičnosti in širini

V nedeljo, 10. januarja bo okoli Železnikov in Dražgoš spet oživila. Zbrali se bodo športniki, bivši borci in domačini, da z zborovanjem in s tekmovanjem »Po stezah partizanske Jelovice«, ki je postalo že tradicionalno, obude in proslavi spomin na herojsko dražgoško bitko v januarskih dneh leta 1942. O tej vsakoletni športno-politični manifestaciji smo v našem časopisu že pisali. Ker pa se nam 10. januar hitro bliža, smo obiskali člana pripravljalnega odbora tovariša Konobilja-Slovenka in ga vprašali, kako potekajo priprave. »Prvotno smo mislili, da bo prireditev oziroma tekmovanje le v

okrajnem merilu, vendar smo ga zdaj razširili. V patrolnem teku bodo tekmovale namreč tudi ekipe Bošne in Hercegovine, Hrvatske, JLA in ekipa Slovenije. Razen tega bodo tekmovale letos tudi republiške ekipe rezervnih oficirjev in podoficirjev. Prav zato, ker smo letos tradicionalno prireditev »Po stezah partizanske Jelovice« skušali približati širšim množicam ljudi, smo jo prenesli tudi v Železnike. Dražgoše same so namreč za množično zborovanje precej odročne, prometne zveze so slabe, na tudi gostišča nimajo. Vendar kaže, da nam sneg ne bo naklonjen in da bo moralo biti tekmovanje in zborovanje kljub vsemu le v Dražgošah, medtem ko bodo kulturne prireditve v vsakem primeru v Železnikih.

Pripravljalni odbor za proslavo »Po stezah partizanske Jelovice« se je odločil, da bo prireditev v okviru občinskega praznika občine Železniki in v počastitev 15. obletnice osvoboditve Jugoslavije.

»Še nekaj je važno!« je nadaljeval tovariš Konobelj. »Doselej namreč še nismo pripravili posebnega odloka za to tradicionalno prireditev, tako na primer, kot ga ima Ljubljana za vsakoletno prireditev »Ob žici okupirane Ljubljane«. Za drugo leto pa bomo tak odlok pripravili. Sprejel ga bo Okrajni ljudski odbor. S tem v zvezi mislimo dražgoško prireditev še razširiti, tako, da bo dobila republiški obseg. Potem se bodo tekmovanj lahko udeležile tudi ekipe občin ostalih okrajev, ne samo kranjskega. Proslava »Po stezah partizanske Jelovice« bo s tem postala širša in bolj množična prireditev.

-t

Zadnje vesti

DELEGACIJA IZ AFGANISTANA V JUGOSLAVIJI

Te dni se mudi v Jugoslaviji afganistanska vladna delegacija zaradi sklenitve sporazuma o civilnem letalskem prometu med Afganistanom in Jugoslavijo. Delegacija si je ogledala Sarajevo, letališče v Vrhu in ostale večje kraje Jugoslavije.

PAŠKO ROMAC ODPOTOVAL V PARIZ

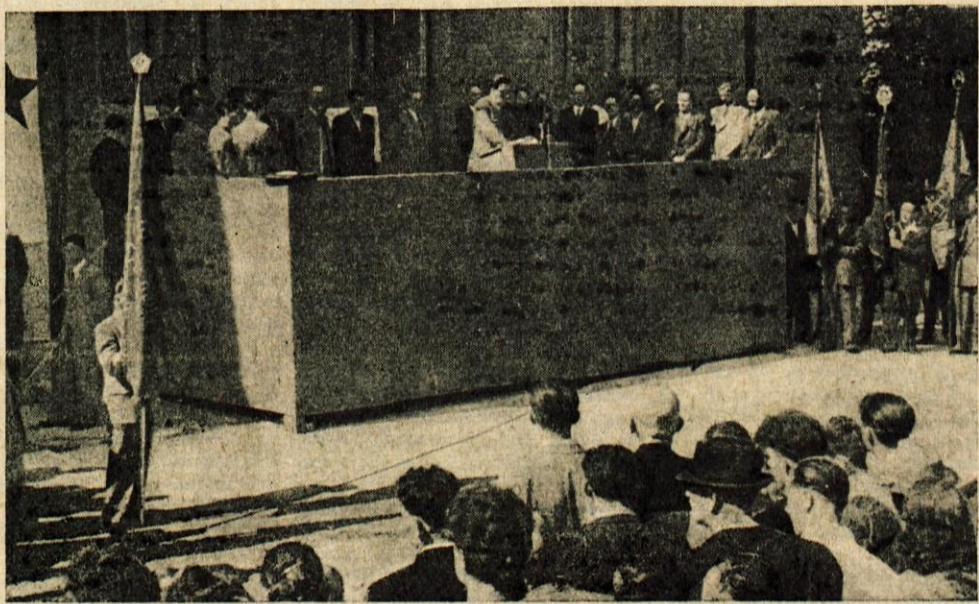
Predsednik Glavne združne zveze je včeraj, 5. januarja odpotoval v Pariz na zasedanje Mednarodne združne zveze.

PREDSEDNIK ZDA EISENHOWER BO OBISKAL DRŽAVE JUŽNE AMERIKE

Predsednik braziljske republike Kubiček je izjavil, da bo predsednik ZDA Eisenhower približno februarja obiskal Rio de Janeiro. Razen tega bo obiskal še Čile in Urugvaj.

T.

Franč Leskošek-Luka je v imenu o blasti izročil leta 1950 jeseniško Železarno v upravljanje delavcem.

Uspešno delo Občinskega odbora Rdečega križa občine Škofja Loka

V razgovoru s tajnico Občinskega odbora Rdečega križa Anico Goljat smo izvedeli nekaj zanimivih podatkov o delu, težavah in uspehih tega odbora.

»Ena številnih akcij Rdečega križa je bila pred kratkim tudi krvodajalska akcija na območju občine. Zanimna nas, kako je uspela in kakšne težave ste pri tem imeli?»

»Od 28. novembra do 5. decembra se je prijavilo k tej plemeniti akciji 760 krvodajalcev, od katerih jih je nekaj na dan odvzema odstopilo, nekaj jih je zdravniška komisija odklonila, tako da je oddalo kri 705 oseb, kar je za našo organizacijo prav gotovo velik uspeh. Posebno močan je bil odziv v hrbovskih vaseh v Poljanski dolini, nadalje v Pilarni v Ratečah, v »Jelovici« in v tovarni »Moto«.«

»S kakšnim delom pa se sedaj ukvarjate?»

»Po vaseh in v mestu smo osnovali zdravstveno-prosvetne tečaje. Zelo dobro je bil obiskan tečaj za nego dojenčka v Gorenji vasi in v Poljanah. Za industrijsko mladino smo začeli z zdravstvenimi predavanji po podjetjih. Organizirali bomo tudi tečaje prve pomoči.«

»Kako pa je z delom Rdečega križa na šolah in s podmladkom Rdečega križa?»

»V šolskih mlečnih kuhinjah dobijo otroci toplo malico, naša organizacija preskrbuje vse šole s sirom, mlekom v prahu in moko. Tople malice moramo uvesti še na treh šolah. V podmladek Rdečega križa smo zajeli pionirje vseh šol. Lani smo poslali na tečaj Rdečega križa na Debeli rtič štiri učiteljice in tudi pionirji-podmladkarji so sodelovali na podobnem tečaju.«

»Koliko članov imate v vaših osnovnih organizacijah in na kakšne probleme naletite na terenu?»

»V 17 osnovnih organizacijah RK imamo zajetih 2600 članov. Na terenu smo denarno priskočili na pomoč socialno ogroženim ljudem. Ob novem letu smo obdarovali bolnišnice TBC.«

Ob koncu smo jo še vprašali, kakšne želje ima v novem letu. Takole je dejala:

»Želela bi, da bi bili vedno deležni pomoči in razumevanja množičnih organizacij in Občinskega ljudskega odbora.«

V. R.

Za boljše izkoriščanje surovin

Proizvodnja podjetja »Jelovica« Škofja Loka bo v letu 1960 višja, kot jo predvideva perspektivni plan v letu 1961

Člani upravnega odbora medzadružnega lesnega kombinata »Jelovica« Škofja Loka so na svoji zadnji seji izdelali dokončen predlog gospodarskega plana za leto 1960. Medtem ko je količinski plan proizvodnje le za 10 odstotkov višji od letošnjega, se je povečal plan realizacije od 746 milijonov na 883 milijonov ali za 18,5 odstotkov. To povečanje temelji na opustitvi nekaterih artiklov, ki trošijo mnogo surovine — lesa. Tako predvideva plan zmanjšanje izdelave embalažnih zabojev ter povečanje proizvodnje spalnic iz mehkega lesa od 1200 na 2000 garnitur. V letu 1960 bo podjetje dalo na trg nov moderen tip cenene spalnice v emitaciji oreha s polivinilno obrobo vseh robov. Proizvodnja takih lahkih gradbenih plošč ostane na letošnji ravni, prav tako proizvodnja stavbne-

ga pohištva, s katerim se bo opremito približno 600 stanovanj, kar zadošča za okrajne gradnje družbenega standarda. Razen tega je v načrtu tudi izdelava 15.000 kosov gladkih lamelnih vrat. Prvih 2000 kosov je zaradi cenenosti (cena za kompletna vrata je le 8.000 din) našlo hvaležen sprejem pri kupcih. Ta vrata bodo vzdali tudi v stanovanjskem naselju, ki ga gradi krajska občina na Zlatem polju. Prihranek samo na teh vratih znaša pri stanovanjih 12 milijonov dinarjev!

V letu 1960 povečuje podjetje tudi proizvodnjo lesenih montažnih objektov, zlasti week-end hišic, za katere je veliko povpraševanje v tujih državah, predvsem v Italiji, kamor je bilo že letos odpremljeno 10 objektov.

80 % VEČ VEZANEGA LESA

Plan povečuje tudi obseg proizvodnje vezanega lesa, ki ga pri nas primanjkuje. Zlasti v pohištveni industriji je zanj veliko povpraševanje. Podjetje je z lastnimi sredstvi v zadnjih dveh letih preselilo ta obrat iz Bodovalj na Trato, kjer so z delno rekonstrukcijo ustvarili mnogo boljši delovni pogoji, tako da se bo ob istem strojnem parku povečala proizvodnja vezanega lesa od 1200 na 2200 kubičnih metrov v prihodnjem letu, to je za nad 80 odstotkov. Tudi proizvodnja plemenitega furnirja se bo dvignila od 360 na 400 kubičnih metrov.

Pri proizvodnji vezanih plošč želi podjetje zadostiti potrebam po surovinah v okraju samem. V tem sodelovanju z Gozdnom gospodarstvom in poslovnimi zvezami želi doseči, da se čimveč bukovne hlodovine primerno obdelja za predelavo v luščen furnir. Doselej so bukev namreč največ predelovali za drva. Pri tem ni važno samo to, da se bukovina uporablja za visoko kakovostni proizvod, pač pa je važno tudi, da lahko proizvajalec dobi zanj (za kubični meter) namesto 4 do 6.000 din 12.000 din in celo več, za kar ni treba drugega kot malo več previdnosti, ko se hlodovina seka in kroji. Proizvajalci — kmetje dobijo nasvete pri poslovanju zvezah in Gozdnemu gospodarstvu, ker je leta seznanjen z načinom krojenja bukovne hlodovine.

STIMULATIVEN NAČIN NAGRAJEVANJA

Upravni odbor je istočasno z načrtom podjetja pregledal tudi vse normative, ki jih je deloma revidiral in vskladal ter ugotovil, da podjetje potrebuje za izvršitev načrta le 466 zaposlenih, to je 11 ljudi več kot jih že ima, kar je v primerjavi s povečanjem obsega realizacije za 18,5 %, malo. To kaže na visoki dvig produktivnosti. Z novim letom so uveljavili »Pravilnik o nagrajevanju« in se bodo odlikovali držali njegovih pravil o nagrajevanju. Po njem bo le 58 % osebnih dohodkov odvisnih od tarifne postavke, oziroma od dela na posameznih delovnih mestih, 22 odstotkov od preseganja norm in 20 odstotkov od ostalih rezultatov dela in poslovanja. OM

ZADOVOLJIVO FINANČNO POSLOVANJE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

Iz pregleda finančnega poslovanja Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Kranj je bilo razvidno, da je zavod za leto 1959 v obliki pavšala izplačal na račun zdravstvenih storitev ZD in OAA nad 172 milijonov din in to za čisto ambulantno zdravljenje 103 milijonov, za specialno zdravljenje 42 milijonov in za hišne obiske nad 27 milijonov din. Iz celotnega poročila je bilo razvidno, da je finančno poslovanje v zdravstveni službi zadovoljivo in da je s prehodom na pavšalno plačevanje zdravstvenih storitev dosežen pozitiven rezultat. C. R.

ZVEDELI SMO...

● Nekaj dni pred Novim letom je izšla knjiga podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja »Problemi socialistične politike na vasi«. Skupno sta jo izdali Cankarjeva založba in republiška Zadruga zveza Ljubljana v nakladi več kot 34.000 izvodov. Knjigo so prejeli tudi vsi naročniki knjižne zbirke Kmečke knjige.

● Izšla je prva številka glasila kolektiva Tovarne gumijevih izdelkov »Sava« Kranj — SAVA. Revija bo izhajala vsaka dva meseca. Urejuje jo Marko Štuhar. Naklada 1300 izvodov.

● Na postaji Ljudske milice v Kranju so nam povedali, da so bili letošnji dnevi okoli Novega leta zelo mirni. Še nikdar niso zabeležili tako malo izgredov, pretepov in tudi prometnih nesreč kot letos.

● V novoletnih praznikih je obiskalo Krivace preko tisoč turistov, od tega 600 smučarjev.

● V prvih dneh po Novem letu (do ponedeljka popoldne) se je na »Glas Gorenjske«, ki je začel izhajati trikrat tedensko, prijavilo že preko 150 novih naročnikov.

● V menzi tovarne »Sava« Kranj se toplih obrokov hrane poslužuje povprečno 500 delavcev, hladnih malic pa razdelijo na dan preko 300. V menzi se torej hrani okoli 85 % vseh zaposlenih delavcev in uslužbencev.

Iz naših krajev

KAKO SO PRAZNOVALI NOVOLETNO JELKO V BLEJSKI OBČINI...

Kot po vseh krajih na Gorenjskem, so tudi v blejski občini naši najmlajši in pionirji svečano proslavili prihod Dedka Mraza. Na Bledu so uprizorili lutkovno igrice »Klukcove dogodivščine«. Gospodarske organizacije blejske občine in Avto-moto društvo pa so otrokom podarili avtomobil. Prav tako so slovesno praznovali Novo leto tudi otroci v Ribnem pri Bledu, kjer so jim kupili episkop. Dobili pa so tudi nagrado 30.000 dinarjev od Komunalne banke Bled. V Bohinjski Beli so opremili lutkovni oder, za katerega je sredstva prispevalo Društvo prijateljev mladine.

Vse dni okoli Novega leta je bil ves Bled v prazničnem razpoloženju. V vseh hotelih je stanovalo veliko tujih gostov, na večer pred Novim letom pa so za otvoritev zimske sezone razsvetlili grad in pripravili novoletno iluminacijo.

-jb

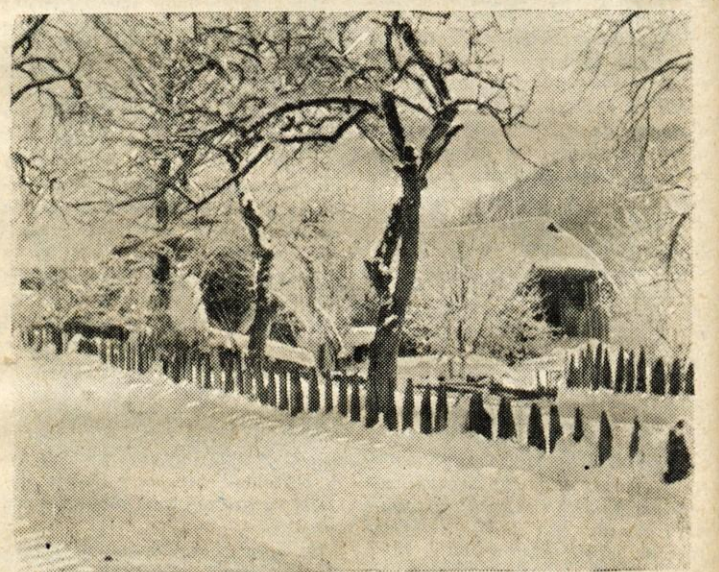
V TRŽICU...

Letos, kot pravijo te dni pionirji po tržiških šolah, je bil Dedek Mraz bolj prijazen kot prejšnjega leta. Obiskoval je otroke ob raznih prireditvah, hodil po šolah in ustanovah, dajal kupe daril in podobno. Med prvimi je tržiške malčke razveselila Svoboda iz Stražišča pri Kranju, ki jim je že v nedeljo, 27. decembra, prikazala tri predstave lepe igrice »Postrešček Peter« in »Mali Pane«. Prav tako so otroci ob novoletnih praznikih z velikim veseljem hodili gledat zanimive risane otroške filme, ki jih je posebej za te dni poklanjala tamkajšnja kino podjetje.

Se posebno presenečenje pa so doživeli otroci prizadetih družin ob znani elementarni nesreči. Otroci iz raznih šol Slovenije so zbirali zanje pomoč. Skupaj so zbrali 186.000 dinarjev. Odbor v Tržicu je odločil, da pred novoletnimi prazniki razdeli vse to med otroke prizadetih družin. Tako je 67 otrok, kolikor jih je prišlo v poštev, prejelo bono za nakup obutve ali obleke v znesku skoraj 3.000 dinarjev.

Razen tovarne BPT, ki je poklonila 300.000 dinarjev, da bi bilo otrokom za praznike čim boljše, sta se temu pridružil z manjšimi zneski še dve podjetji.

Seveda so bili otroci, ki so skupno opravili 3143 ur.

Podkoren v zimski preobleki

LJUDJE IN DOGODKI Nova turneja amariškega predsednika

Ena prvih novoletnih novic iz Bele hiše je vsekakor ta, da bo predsednik Eisenhower konec februarja odpotoval na obisk v nekatere države Latinske Amerike. Na svoji turneji naj bi obiskal Brazilijo, Argentino, Čile in Urugvaj. Morda bo v ta seznam naknadno vključena še katere južnoameriška država.

Predsednik ZDA se bo torej komaj dva meseca po svoji evropsko-azijsko-afriški turneji, podal znova na pot, tokrat k svojim južnim »sosedom«. Na ta sklep je baje odločilno vplivalo dejstvo, da je na decembrski turneji v 11 azijskih, afriških in evropskih državah, dosegel predsednik Eisenhower velik uspeh.

Ni dvoma, da bo predsednik Eisenhower poskušal na svojem latinsko-ameriškem potovanju predvsem utrditi dokaj omajani politični vpliv ZDA v državah Južne Amerike. Vpliv ZDA v teh državah namreč naglo slabi, predvsem zaradi tega, ker ameriška diplomacija ni znala pravi pristojni upravičeni težnjam ljudstva južnoameriških držav po neodvisnosti — tako gospodarski kot politični. Zato so ZDA mnogokrat napačno,

če ne celo sovražno gledale na posamezne spremembe v določenih južnoameriških državah. Po zmagi kubanskega revolucionarjev, so celo dovolile, da so se ostanki reakcionarnih sil Batistovega režima zaleteli v ZDA in od tam z orožjem poskušali vreči revolucionarno kubansko vladno. Tudi v Venezueli so z najrazličnejšimi sredstvi, predvsem z gospodarskim pritiskom poskušali obdržati star, osvojen režim. Nedavni neredi v Panami, kjer so študentje demonstrirali proti prisotnosti ameriških čet v deželi, so najjasneje pokazali, kako osvojevale so stare, preživele metode neposrednega vmešavanja v notranje življenje posameznih južnoameriških držav.

Potovanje ameriškega predsednika je prav gotovo sad spoznanja, da na stari način ne gre in ne kaže več utrjevati vpliva ZDA v tem delu sveta. V obdobju velikih naporov vseh nerazvitih dežel na svetu, da si zagotovijo svojo politično in gospodarsko neodvisnost, je prav gotovo nesmiselno zagovarjati stare metode grobe vmešavanja v notranje zadeve posameznih držav. Če se je še pred šestimi, sedmimi leti lahko

morda primerilo, da se je v kakšni južni ali srednjoameriški državi, n. pr. v Guatemali, izmenjal režim samo zato, ker ni bil po godu kakemu monopolu v ZDA, n. pr. United Fruit Company, je povsem jasno, da se to danes ne more več ponoviti. Dokaz za to so: Kuba, Venezuela, Panama itd.

Če bo obisk ameriškega predsednika Eisenhowerja dejansko prispeval k razvoju gledišč ameriške diplomacije v tem smislu, potem bo to potovanje — prav tako kot decembrska turneja predsednika po Evropi, Aziji in Afriki — res »doseglo velik uspeh.«

ABC

Izdaja ČP »Glas Gorenjske« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 — Izdaja ob ponedeljkih, sredo in sobotah — Letna naročnina 900 dinarjev, mesečna 75 din

OBRAZI IN POJAVI ODPOVED

Srečko je tehnik. Tekstilni tehnik, kot temu poklicu pravijo. Pridobil si ga je v šoli. Potem se je zaposlil v podjetju. Ker so bili tam potrebni normiranci, so njegovo znanje še dodali potrebni tečaj in že je bil normiralec. Zraven drugih normirancev v podjetju, se razume.

Delo je teklo leto, dve... Srečko je hodil po oddelku, razgovarjal se je z delavci in mojstri, beležil in sestavljal predloge o novih normah itd. Popoldne se je včasih sprehajal po mestu, razgovarjal o filmih in tekмах.

Pred kratkim pa je bil neprijetno iznenaden v podjetju.

»Odpovedati morate pri nastopu moji delu v vsi resnosti. Če ne boste sami odpovedali, vam bomo odpovedali mi,« so mu še dejali.

On naj torej odpove delovno razmerje »samovoljno«, dasi na njihovo pobudo, na njihovo željo? Zakaj?

Ta postopek mu ni bil všeč. Uprl se je. Ni hotel dati take »svoje« odpovedi. Zato so mu po redni poti odpovedali v podjetju. Kot vzrok so navedli, da so pač ukinili njegovo delovno mesto.

Seveda je bilo za to šele treba urediti vse potrebno. Ob prvi priliki je bilo o tem govoru na upravnem odboru. Odobrili so predlog in delovno mesto je bilo ukinjeno. Razlog za odpoved je bila torej dana.

Toda čez nekaj dni so ugotovili, da bi o tem pravzaprav morala razpravljati komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij. Hitro je bila tudi seja tega organa. Znova so potrdili ukinitev delovnega mesta normirca, kjer je delal Srečko. Kljub temu pa stvar še ni bila pravomočna. Potrebna je bila še beseda delavskega sveta. Svar je bila že tako nujna, da je moral delavski svet ob sami svečanosti za 29. novem-

ber razpravljati oziroma potrditi to stvar.

Vendar, Srečko z vsem tem še ni bil zadovoljen. Trdil je, da se mu godi krivica, da ga brez vzroka spravljajo iz podjetja.

O tem so pred kratkim razpravljali na sodišču. Ugotovili so, da odpoved ni utemeljena. Razlog, da je pač ukinjeno delovno mesto normirca, kjer je bil zaposlen Srečko, ni prepričljivo. To tembolj, ker so bili celo argumenti podjetja o ukinitvi delovnega mesta zelo različni. Kar pa je še bolj iznenadilo na sodišču: podjetje je odpovedalo človeku, ki ima za seboj tekstilni tehnikum. Prav take kadre se sedaj štipendirajo, češ da so jim potrebni. Zakaj torej niso ponudili Srečko mesto tekstilnega tehnika?

Vse to so nepojasnjene stvari. Zato je sodišče odločilo, naj se Srečko vrne nazaj na delo.

Na iniciativo (koga ni važno) se je v podjetju sestel tudi nekaj politični aktiv. Največ je govoril sam direktor. Na Srečka je padla obtožba, da omalovažuje delavsko upravljanje, ker se pač ni strinjal z njihovimi zaključki.

Srečko je danes že sam odpovedal delovno razmerje. Toda pri tem je važno povedati, da ta odpoved v resnici samo zmanjšuje vlogo samoupravnih organov in še posebno političnih organizacij v podjetju. Zlasti še, ker je to že drugi podoben primer v tem podjetju pri odpovedovanju delovnih razmerij. Toda tega, kot je videti, je najmanj kriv sam Srečko. Niti niso toliko krivi posamezni člani samoupravnih in drugih organov in organizacij, ki morda stvar niso v celoti poznali in so v hitrici dvignili roko. Krivdo za tako omalovaževanje teh organov bi morali nositi pobudniki takih »akcij«, ki jih mora celo sodišče kasneje zavrniti kot neutemeljene. K. M.

Mravcova zgodba V DOLINI MOJSTROV

Mravcov oče je začel pripovedovati: »Včasih je bilo vse drugače. Bolj lepo je bilo.« Pri tem se je premaknil na topli peči.

»Zakaj, oče? Kaj je bilo včasih lepše?«

Videl sem, kako se je poglubil sam vase in razmišljal. Očitno je brskal po spominih iz tistih let, ko je kot čevljarški mojster ob sejunih s konji odhajal v Postojno in drugam na Primorje. Toda to je bilo že pred mnogimi leti, v letih mladosti, ko se vsakomur zdi, da je vse tako lepo, vse lahko, vse veselo, prijetno, in da je zaradi tega tudi sedaj v njegovih spominih ta njegov čas tudi najlepši. Za njim je že osem in pol križev, to so ga že skoraj priklenili na peč, na sobo.

»Ljudje danes vse drugače živijo,« je začel pripovedovati. Sam je imel veliko družino. Osem sinov je bilo v partizanih. Toda ko so bili še majhni, so imeli vsi samo en par čevljev, pa čeprav je bil Mravcov oče čevljarški mojster, ki je na sejnih prodajal obutev. »Tako je bilo pač takrat. Ko so starejšemu postali čevlji pretesni, je ostal bos, a mlajši jih je obul. Tudi plašček za otroke takrat niso poznali. Danes pa je vse drugače, dovolj je plašček, dovolj je drugega. Ljudje drugače živijo. Ne trpijo toliko, bolj lepo se imajo.«

Tako je pripovedoval Mravcov oče iz Stare vasi pri Zireh, ko smo ga ondaj obiskali. To so potrdili tudi njegovi sinovi, v kolikor se seveda tega spomnijo. Toda to ni samo v Stari vasi in Zireh, to bi morda povedali stari ljudje tudi v Kranjski gori, v Pristavi, na Primškovem, v Gorjah...

Zirovska dolina, kot je povedal Mravcov oče in tudi drugi starejši domačini, je bila nekoč dolina mojstrov. To so bili čevljarški mojstri. Pred tridesetimi leti jih je bilo tam kakih 135. Kriza, ki je prišla in velika konkurenca industrijske obutve pa je začela mejati in ogrožati to obrt. Začeli so se združevati v zadrge. Po vojni pa so tamkajšnji čevljarški mojstri začeli drugače. Odločili so se za tovarno in tam, kjer je bila še po vojni koruza, je danes tovarna čevljev »Alpina«. 800 parov rok se suče okrog strojev in daje občini 84 % dohodka.

Pravkar je v tovarni zazvonilo. Delavci in delavke so pohiteli v menzo na malico. Šele pred kratkim so jih začeli pripravljati v tovarni, prej pa so jih v glavnem nosili od doma. Zdaj dobijo dobre emolumente za 35 dinarjev. Kakor vedno se ob takih prilikah, kjer ljudje posedijo, razvije razgovor. Včasih so bili Zirovski čevljarji znani po težkih delavskih čevljih in gozdericah. Tudi tovarno so zgradili s tako perspektivo. Toda življenje je pokazalo, da gre svet hitro naprej. Nekdanje zavihane želje in težke usnjene podplate je nadomestila guma. Delavec na gradbišču, planinci v gorah imajo reje obutev, ki je cenejša, lažja in hkrati dobra. Tudi »Alpina« se

mora temu napredku prilagoditi. Doslej so imeli preveč široko izbiro. Zdaj mislijo izdelovati manj vrst čevljev, tiste pa bolj in ceneje. Seveda so povedali, da to ne bodo stonili takoj, ampak da bo o tem odločalo tržišče.

Se nekaj značilnosti o tem oddaljenem kraju Gorenjske. Vsa občina je v enem kotlu. Tako so delali na občini in ta duhovita primerjava se mi je zdela kar pravilna. Vseh 22 naselij ima svoje središče v Zireh, ne glede na to, da je Zirovski vrh oddaljen skoraj dve uri hoda in prav toliko Izgorje ali Ravne. Čudno je slišati, vendar je tu za vsa občino dovolj ena sama kmetijska zadruga, ena sama osemletka in ena sama dvorana za predstave. Iz oddaljenih vasi vozijo otroke v šolo. Pred leti so razen osrednje šole v Zireh imeli še pomožne šole na Brekovi in Račevem. Toda to je bilo predrago. Dogovorili so se, da bodo otroke v snežnih, zimskih mesecih, vozili s sanmi na občinske stroške v šolo. Tako je tudi ostalo in otroci komaj čakajo, kdaj bo sneg.

Prijetno nas je iznenadila tudi kulturna dvorana v tamkajšnjem zadruženem domu. Le-ta je središče te doline. Tam je občinski odbor; Zdravstveni dom, ki so ga pred kratkim uredili; tam je kmetijska zadruga; parna pekarna in drugo. Hkrati je tam tudi deset stanovanj. Toda najvažnejši je kulturni del te stavbe. Prav zdaj urejujejo prostore za knjižnico, prostore za glasbeno šolo, klubske prostore in podobno. Nadvse lepa pa bo dvorana. V njej bodo predvajali kino, lahko bodo imeli dramske nastope, prav tako pa bodo lahko na tem odru prirejali gostovanja raznih drugih ansambllov. Kljub temu, da dvorana še ni urejena, oziroma jo urejajo, pa tamkajšnja Svoboda že zdaj zelo pridno dela. V tej sezoni bodo imeli kar pet premier. Pripravili bodo: »Tri dni direktora«, »Globoko so korenine« in pa tudi Semorastnike po delu Prežihovega Voranca, ki bodo prvokrat predstavljeni v Zireh.

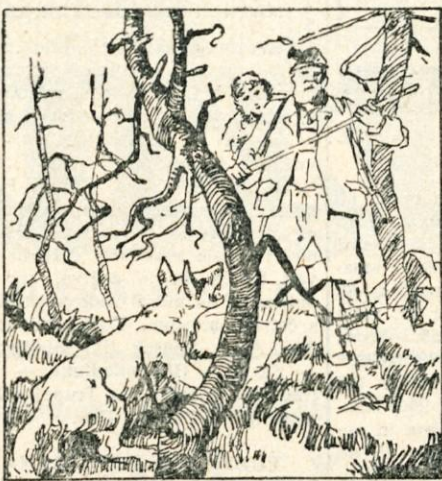
Te in podobne reči so pripovedovali domačini, z ljubeznijo do tega oddaljenega kraja. Vsi so zatrdili, da je ves ta napredek v Zireh samo delo novih mojstrov. Zgodba Mravcovega oča o druggačnem, novem življenju, pa je zgodba novega časa doline in kotlu.

K. Makuc

MINIATURA KNJIGA

Jovan Jovanović, uslužbenec iz Niša, hrani miniaturno knjigo, ki je dolga le 3 cm in debela manj kot 2 cm. To je »tasfir« razlaga Korana v turškem jeziku, ki je star najmanj 100 let in je redek primer tiskarske veščine tedanje dobe. Ima več kot tisoč strani na zelo tankem papirju, ki so vgrajene v kovinske platnice. Vsa knjiga s platnicami vred je velika za pol škatle vžgalice.

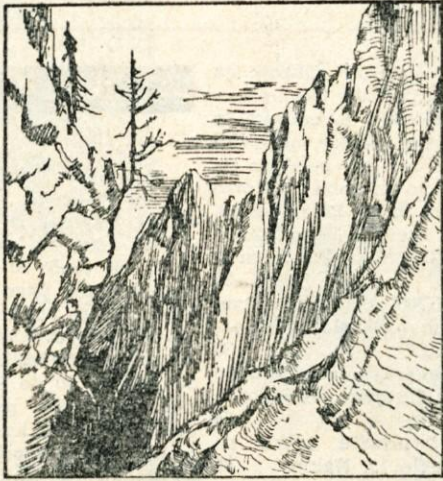
»TONE SVETINA« LOVČEVA HČI Riše Milan Batista

4. Jozelj sam ni vedel, kdaj sta prispela na vrh. Iz razmišljanja ga je zdrnil volku podoban pes, ki ju je jezno renčel oblagal. Minka se je brž skrilila za očetov hrbet.

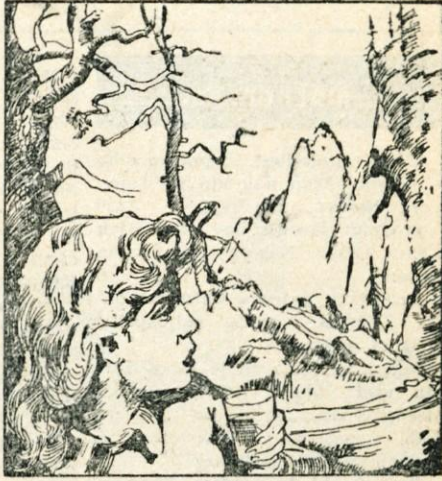
»Ne boj se ga,« jo je miril oče. »Pastirjev Volkun je. Mu že posvetim, če pride blizu!«

Iz žepa je vzel špehovo kožo in jo vrgel psu. A Volkun je niti povohal ni. Umikal se je proti čredi in lajal, da je odmevalo od sten.

5. Lovec in hči sta sedla v senco skrivenčenih viharjih mecesnov, se oddahnila in malo pokrepčala.

»Ju, ju, ju, ju, hu, hu,« se je razlegel tedaj prešeren vrisk iz peči. Pastir Boštjan je bil pravkar premagal zadnjo oviro — trebušast previs — ki ga je ločila od lepe planike. Odtrgal je cvet in si ga spustil za srajco. Volukuma, ki je še vedno nezaupno motril prišleca, je gospodarjev glas pomiril. V odgovor je dobričajoče zalajal.

6. »Pa se mu vendar ni zmešalo, da je zlezel v te skale?« se je hudič Jozelj, a vendar v glasu ni mogel prikriti tihega priznanja fantovi drznosti. »Saj ne pravijo ljudje zastoj, da je Boštjan hujši kot gams,« je pristavil. Ko je Minka opazovala fanta pod črno prevoso, je v njej nekaj zatrepetalo in prevzel jo je neznani strah. Bala se je zanj, da ne bi omahnil z ostrih polic v globino, čeprav ga ni poznala. Občudovala ga je, ko se je urno in varno spuščal vse bliže k njima.

Predate znanosti v veselje

V začetku preteklega leta je človeštvo zabeležilo pomembne uspehe na področju osvajanja vesolja. 2. januarja 1959 so sovjetski znanstveniki izstrelili »Lunik I«. Kasnejši poskusi so opravičili pričakovanja znanstvenikov.

2. januarja je sovjetska raketa dosegla tako imenovano »drugo kozmično hitrost«, ki ji je omogočila premagati zemeljsko težo. Zadnja stopnja »Lunika I«, ki je bila teža 1472 kg, je letela v smeri proti Mesecu z začetno hitrostjo 11,2 km na sekundo. Na višini 113 km je raketa odvrгла oblak natrija, ki so ga opazovali na Zemlji lahko videli kot prvi »umetni komet«.

Amerikanci so 17. februarja izstrelili raketo »Vanguard II« z namenom, da zbere podatke iz ionosfere nad tropskim območjem.

»Ta ima dobrega moža, ne pa mé, ki moramo same nositi vodo!« Pozabili smo omeniti še po-

jem, kjer se oblikujejo tajfuni. 3. marca so ameriški znanstveniki dosegli ponoven uspeh. Raketa »Pionir IV« je v svojem letu poletela mimo Meseca in začela krožiti okoli Sonca.

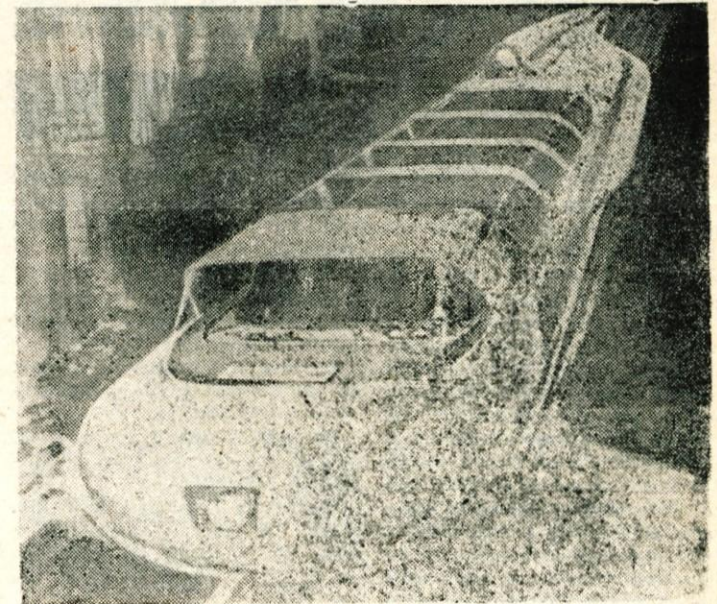
Ameriško raketo »Eksplorer VI« so uspešno izstrelili 7. avgusta. Ta satelit je posredoval znanosti dragocene podatke o toko imenovanem tretjem pasu žarčenja, ki obkroža naš planet.

12. septembra je sovjetska znanost spet zabeležila ogromen uspeh. Kozmična raketa »Lunik II« je po 33 urah letenja preletela pod od Zemlje do Meseca. Svoj največji uspeh pa je sovjetska znanost dosegla 4. oktobra, ko so uspešno izstrelili »Lunik III«, ki je poletel okoli Meseca kot prvi umetni Mesečev satelit. Sovjetskim znanstvenikom je uspelo, da so to prvo medplanetarno postajo opremili z aparati, ki so omogočili snemanje tistega dela Mesečeve površine, ki jo z Zemlje ne vidimo.

Hitri razvoj osvajanja vesolja in vse krajši časovni presledki, v katerih se vrstijo pomembni uspehi, vse to dopušča trditve, da ni več daleč čas, ko se bodo prvi ljudje vkrcali v kozmične rakete. Znanstvena raziskovanja v tej smeri so bila v preteklem letu v Sovjetski zvezi in v Ameriki zelo intenzivna. Amerikanci so izdelali program oblačenja vsemirskih pilotov in članov posadk kozmičnih raket. Že nekaj mesecev se sedem prostovoljcev prilagaja pogojem, kakršni so v raketi v času vsemirskega poleta.

uskusne izstrelitve živali v vsemirski prostor. Med poskusi te vrste naj omenimo izstrelitev opice v raketi »Jupiter« 28. marca.

Med znanstveniki prevladuje danes mišljenje, da bodo uspehi na področju osvajanja vesolja še popolnejši in da se bodo še hitreje razvijali tedaj, ko bo nuklearno gorivo služilo kot pogonska sila vsemirskim raketam.

Pred tridesetimi leti so nekemu ameriškem znanstveniku rekli, da je sanjač, ko je trdil, da bo vozilom prihodnosti služil za premikanje nad trdimi tlemi, morsko površino, peskom, ledom ali smegom, tanek sloj zraka. Sedaj so taka vozila že narejena in so že z uspehom »letela« v nekaterih državah. Na sliki vidite model »letečega« potniškega avtobusa, ki bo morda nekega dne zamenjal sedanje vlake in avtobuse

Isaac Asimov 19 Jeklene kletke

»To je zelo preprost poskus. Pa so še drugi, ne tako preprosti. Njegova koža in lasje so videti pristni, niste jih pa poskusili pogledati skozi dovolj veliko povečalo. Površin opazovalec dobi tudi vtis, da diha, posebno kadar uporablja zrak za artikuliranje govora, ali pa ste opazili, da je njegovo dihanje nepravilno in da minejo kdaj tudi minute, da sploh ne vdihuje. Lahko bi bili vzeli nekoliko zraka, ki ga izdihava in izmerili, koliko je v njem ogljikovega dioksida. Lahko bi bili analizirali njegovo kri. Lahko bi bili preverili delovanje njegovega srca. Ali razumete, kaj mislim, gospod Baley?«

»To so samo besede,« je zamišljeno odgovoril Baley. »Ne boste me tako pretentali. Lahko bi bili preiskovali nekatere od teh stvari, vprašanje je le, če bi dovolil, da bi se mu približal z stetoskopom ali z mikroskopom?«

»No, vaše razloge sprejemam,« je rekel Fastolfe. Potem je pogledal R. Daneela in mu pomahal.

R. Daneel se je dotaknil manšete na desnem rokavu srajce in diamagnetni šiv vzdolž njegove roke se je odprl. Pred njim je ležala gladka, mišičasta, na pogled prava človeška roka. Tudi kratke rujavkaste dlake so bile po količini, barvi in razporedu natančno take kot pri človeku.

Baley je rekel: »In potem?«

R. Daneel je uščipnil blazinico sredinca s palcem in kazalcem leve roke. Baley ni mogel natančno videti, kaj je naredil.

Toda prav tako, kot se je razmaknila tkanina rokava, ko se je razparal diamagnetni šiv, tko se je zdaj rzdelila roka v dva dela. In tu, pod tanko plastjo mase, ki je spominjala na meso, se je zasvetila modra sivina jekla nerjavečega jekla, mehaničnih sklepov, vezi in žic.

»Želite morda podrobneje razgledati Daneelovo notranjost?« je vprašal dr. Fastolfe

Baley je vprašanje le komaj slišal, saj mu je v ušesih bučalo, na komisarjevi strani pa se je zaslišal nenaden histeričen smeh.

Deveto poglavje

VSEMIREC POJASNJUJE

Tekle so minute. Šum v Baleyevih ušesih se je stopnjeval in popolnoma preglušil smeh. Ves prostor okrog njega se je zamajal in izgubil je zavest.

Ko se je spet zavedel, je sedel v nespremenjenem položaju, toda s popolnoma določenim občutkom, da je minilo precej časa. Trimenzijski sprejemnik je bil mlečno prozoren, toda komisar je bil dobro videm. R. Daneel je sedel poleg Baleyja in ga z dvema prstoma držal za kožo na podlakti. Baley je še videl, da mu je R. Daneel dal nekakšno injekcijo. Brez besed je gledal, kako se temna tekočina razširja pod kožo, kako izginja v tkivu in nataplja njegovo notranjost. Polagoma so začeli predmeti naokrog dobivati prave oblike.

»Ali ti je bolje, partner Elijah,« je vprašal R. Daneel. Baley se je zares počutil mnogo bolje. Odmaknil je roko in robot ga je izpustil. Odvihal je rokar navzdol in pogledal okrog sebe. Dr. Fastolfe je sedel na istem mestu, po njegovem obrazu pa se je razlival smeh.

»Sem se onesvestil ali kaj,« je dejal Baley. »Da, nekako tako je bilo,« je odvrnil dr. Fastolfe. »Vsekakor so vaši živci zadobili težak udarec.«

Baley se je nenadoma spomnil vsega. Hitro je zgrabil R. Daneelovo roko in odmaknil z nje rokav, kolikor je mogel visoko. Pod prsti je začutil mehko meso, toda pod tem je bilo nekaj trdega, nekaj mnogo bolj trdega kot kost.

R. Daneel se ni premaknil. Mirno je pustil svojo roko v detektivovi. Baley pa je še kar strmel vanjo, ščipal je kožo in opazil na njej drobno sled šiva.

Bilo je več kot jasno, da robota, ki je pokrit s sintetično kožo in napravljen tako, da je videti kakor človek, ni mogoče popravljati kakor druge aparate. Njemu ni mogoče, na primer, odviti prsni koš. Lobanje ni mogoče preprosto sneti z vratu in jo spet nasaditi. Namesto tega so morali biti razni deli mehaničnega telesa sestavljeni s pomočjo mikromagnetnih polj. Roke, glava in celotno telo torej razstavljajo le na določen način, potem pa ga spet sestavljajo z obratnim postopkom.

Baley je dvignil pogled. »Kje je komisar?« je mrmrajoče vprašal. »Delo je imel,« je rekel dr. Fastolfe, »pa sem mu predlagal naj gre. Obljubil sem mu, da bomo poskrbeli za vas.«

»Hvala, kar lepo ste poskrbeli zame,« je odvrnil Baley suho. »Mislim, da je naš pogovor končan.«

Vzravnil se je začutil po vsem telesu silno utrujenost. Nenadoma se mu je zazdelo, kakor da je zelo star. Preveč star, da bi začel vse znova. Brez globokega razmišljanja je dobro vedel, kaj ga čaka v bodočnosti.

Komisar bo na pol jezem, na pol preplašen. Hladno bo sprejel Baleyja in vsakih petnajst sekund bo smel z nosa očala, da jih bo obrisal. Tiho (Julius Enderby nikoli ni govoril glasno) bo pojasnjeval, da so Vsemirci smrtno užaljeni.

»Na tak način se ni mogoče pogovarjati z Vsemirci, Elijah. Oni tega ne prenesejo.« (Baley je v ušesih zvenel Enderbyjev glas tako jasno, da je zaznaval tudi najmanjše mianse. »Opozoril sem te. In mi ti ne zavedaš se, kakšno škodo si storil. Jaz razumem tvoje pomisleke. Vem, kaj si hotel doseči. In če bi imel pred sabo Zemljane, bi bilo vse čisto drugače. Še sam bi te vzpodbujal, da tvegaš, da poskušaš, pa naj bo kakor že. Podpiral bi te, da bi razjasnil situacijo. Toda Vsemirci Prej bi bil moral govoriti z mano, Lije. Posvetovati bi se moral z menoj. Jaz jih poznam. Poznam jih kakor svoj žep.«

In kaj bo mogel Baley na to odgovoriti? Da prav Enderby ne more govoriti tako. Da je bil sicer načrt zelo tvegan, a je prav Enderby strahovito previden človek. Da je prav Enderby opozoril na velike nevarnosti, ki bi sledile neuspehom, ali pa vsaj ne dovolj preciznim uspehom. Da je bila edina možnost, da se izogne deklasiifikaciji v tem, da Vsemircem dokaže krivdo.

Enderby bo rekel: »Lije, o vsem tem bom moral napisati poročilo. Prišlo bo do velikih zapletljajev. Poznam Vsemirce. Zahtevali bodo, da te odstranimo s te dolžnosti in jaz bom moral to storiti. Me razumeš, kaj ti pravim? Poskušal ti bom olajšati položaj. Z mano lahko računaš. Branil te bom, kolikor bom mogel.«

Baley je dobro vedel, da bo tako. Komisar ga bo ščitil, toda te toliko, kolikor bo mogel. Tako daleč prav gotovo ne, da bi še bolj razjezil Mestnega načelnika.

Tudi načelnikov glas mu je zazvenel v ušesih: »Prokleto, Enderby, kaj je to? Zakaj nihče ni z menoj govoril o tem? Kdo odgovarja za Mesto? Kako ste mogli dopustiti, da je neki robot prišel v Mesto? In kdo, pri vseh vrstih, je ta Baley...«

Če bo prišlo do izbiranja med Baleyevim in komisarjevo bodočnostjo v Odseku, kaj lahko Baley pričakuje? In nobenega vzroka ni imel, da bi obsojal Enderbyja.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Iščem opremljeno ali prazno sobo v Kranju. Dam nagrado po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 5439

Prodajam skoraj nov čebelnjak 4,85 x 2,80 m. Naslov v oglašnem oddelku 6

Kmetijska zadruga Češnjica, pošta Železniki, prodaja radioaparata »Nikola Tesla« 7

Dne 1. januarja mi je bil v Kranju vzet volnen, zelen, prostag, plašč. Opazovana oseba naj ga odda v oglašni oddelček, sicer jo izročim v sodni postopek 12

Gabrove hlode prodajam. Strahinj 20, Naklo 13

Prodajam radio RR 210 Niš. Naslov v oglašnem oddelku 14

Prodajam malo rabljen moped Colibri z zaganjačem. — Naslov v oglašnem oddelku 15

Prodajam kravo, ki bo tretjič telila. Trboje 61, Smlednik 16

Ugodno prodajam 5-tonsko ekscentrično stiskalnico. Naslov v oglašnem oddelku. Ogled po 15. uri 17

Prodajam kubični meter smrekovih hlodov ali zamenjam za rabljeno kuhinjsko kredenco oziroma omaro za obloko. — Naslov v oglašnem oddelku 18

Prodajam strožnico. Zupančič O., Partizanska 24, Kranj 19

Prodajam kravo 8 in pol meseca bjejo, 2 prašiča po 160 kilogramov težka, in večjo količino suhih butar. Voglje 49 20

Prodajam vola, mladega, vajenega vožnje. Strahinj 49 21

Prodajam enostanovanjsko hišo s sadnim vrtom, delno vseljivo na Dobravi pri Komendi. Poizve se Zlato polje 6, Kranj 22

Prodajam prašiča, debelega, za zakol. Smledniška c. 70, Kranj 23

Prodajam BMW, R 26, 250 ccm, zadnji tip, in Tomos Puch EG 250 kubičnih centimetrov. — Oba sta nova. Senčur 97, telefon 137-3 24

Kupim rabljeno salonit opeko ali dam v zameno smrekove deske. Praprotnik, Mošnje, p. Brezje 25

Kupim hišni vodovod, črpalko z motorjem 1 KM, avtomat in tlačni rezervoar. Možina, Struževo 35, Kranj 26

Samski, prost vojaščine, želim spoznati dekle, po možnosti šiviljo, zaradi ženitve. Ponudbe oddati v oglašni oddelček pod »Takojšnja ženitev« (slika zaželeno). 28

Uslužbenka želi spoznati intelektualca, samskega do 40 let starega, za skupne izlete. Pozneje možna ženitev. Ponudbe oddati v oglašni oddelček pod »Iskren značaj« 28

V Kranju, bližnji okolici ali pa ob železniški progi proti Ljubljani iščeta starejša zakonca, brez otrok, ves dan odsotna, enosobno stanovanje ali pa vsaj prazno sobo. — Tudi popravila ali izdelata še nedograjeno sama na svoje stroške. Plačam vsako najemnino. Leopoldina Pogačnik, Ljudska kuhinja, Tomšičeva ulica, Kranj 29

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu in »Glasu Gorenjske« za izplačano zavarovalnino. »Glas Gorenjske« in zavarovanje priporočam vsakomur. Ignac Krivec, Senturška gora 12, Cerklje 30

Vajenca, ki ima veselje do mehanične obrti, sprejemam takoj. — Možna je tudi hrana in stanovanje po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku 31

POZOR! Obveščam vse svoje stranke, da sem preselil svoj lokal za čiščenje čevljev na vhod Gorjančevega dvorišča t. j. poleg Potovalne agencije »Triglav«

Kranj oz. nasproti Okrajnega sodišča Kranj. Prav tako obveščam vse stranke, da barvam in čistim usnjene plašče, aktovke in vse vrste čevljev, posebno pa na oker barvo in semiš. Odrpoto imam od pol 8. do 12. in od 13. do 18. ure zvečer. Nemiš Azir, čistilec čevljev, Koroška cesta 4, Kranj -32

Prodajam NSU Prima 150 ccm, tip 1959 — novo. Naslov v oglašnem oddelku 33

Prodajam skoraj novo krušno peč z vsem okovjem. Jezerska c. 53, Kranj. 34

Prodajam 2 prašiča težka po 200 kg. Okroglo 12, Naklo. 35

Motorno kolo »Tomoš Galeb« 150 ccm, novo, uvoženo, ugodno prodajam. Smole, Kidričeva 33/II, Kranj. 36

Kmetijska zadruga Bohinjska Bistrica kupi poljsko seno in lucerno v večji količini — dobre kvalitete. Pismene ali ustmene ponudbe sprejema uprava Kmetijske zadruge v Bohinjski Bistrici. 37

Zaposleni ženski ali upokojeni nudim stanovanje in hrano. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku pod »Sp. Kokra«. 38

Kuharico polkvalificirano in snažilko gostilniških prostorov iz Kranja ali najbližje okolice sprejme restavracija »Park« takoj ali po dogovoru. Stanovanja ne nudimo. Ponudbe oddati v upravo »Delikatese«, Kranj. 39

Delavka na 3 izmene gre pomagati v gospodinjstvo. Naslov v oglašnem oddelku. 40

Ivan Kolarič se najtopleje zahvaljujem »Glasu Gorenjske« za prejetih 20.000 din zavarovalnine za utrpljeno škodo. Priporočam vsakemu Gorenjcu naj se naroči na »Glas Gorenjske«. 41

Uslužbenka z znanjem stroje-pisja in materialnega knjigovodstva išče službo v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku. 41

KINO

»RADIO«, Jesenice: 6. januarja angleški film »TOLPA IZ LAVENDER HILLA«; 7. in 8. januarja ameriški barvni film »ZLATO V DŽUNGLI«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 7. in 8. januarja angleški film »TOLPA IZ LAVENDER HILLA«.

Zirovnica: 6. januarja ameriški barvni cinemascope film »PREKINJENA MELODIJA«.

Dovje-Mojstrana: 7. jan. ameriški barvni cinemascope film »PREKINJENA MELODIJA«.

Bled: 6. in 7. januarja češki film »PETO KOLO« — predstava v sredo ob 17. in 20. uri, v četrtek pa ob 17. uri, ob 20. uri pa je Veseli večer.

Radovljica: 6. januarja ob 17.30 in 20. uri ameriški film »DETEKTIVSKA ZGODBA«; 7. januarja ob 20. uri ameriški barvni cinemascope film »TAMANGO«.

»SORA«, Škofja Loka: 6. januarja nemški film »ZATO KER TE LJUBIM«.

»OBZORJE«, Železniki: 7. januarja ob 20. uri Program dokumentarnih filmov v čast občinskega praznika.

Domžale: 6. in 7. januarja angleški cinemascope film »INTERPOL« — predstave vsak dan ob 18. in 20. uri.

Duplica pri Kamniku: 6. in 7. januarja ob 19. uri angleški film »TIHOTAPCI«.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljene očeta JERNEJA LEGAT

se vsem iskreno zahvaljujemo, ki so z nami sočustvovali, darovali vence, cvetje, nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje in ga v tako velikem številu spremili do preranega groba.

Posebej se zahvaljujemo dr. Bajžlju, sestri Beati za vestno lajšanje bolečin, vsem obiskovalcem v času njegove bolezni, pevcem, gasilcem domačega društva, sosednih društev in Obč. G. Z. Kranj, Kmetijski zadrugi Naklo, duhovščini za spremstvo, svetniku Filipiču za ganljivi govor, kakor tudi vsem ostalim za izrečene poslovalne besede.

Zalujoče družine: Legat, Kristan, Jošt in Tomazin. Naklo, Strahinj, Lesce, Šmihelj, dne 4. januarja 1960.

»ISKRA«, tovarna elektrotehničnih in inomehantičnih izdelkov, Kranj sprejme takoj

USLUŽBENKA ZA NOTRANJO INFORMATIVNO SLUŽBO

Pogoj: popolna srednješolska izobrazba.

Nastop službe: takoj.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Prijave sprejema personalni oddelek tovarne.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Fižol 70 do 80, ajdova moka 60 do 70, ješprenj 65 do 70, kaša 75 do 80, krma za kokoši in koruza 35 do 40, orehi 90 do 100 in smetana 250 din liter. Korenček 40, čebula 35 do 40, krompir 17, zelje sladko 20, zelje kislo 50, ohrovt 30, solata 80, repa kisla 30, redkev 30, jabolka 40 do 90 in slive 150 din. Kokoš 600, purani 2500 din. Por 5 do 10 din kos, zelena in peteršilj 10 din šopek, jajca 25 do 30 din kos — sir-skuta 80 do 100 in surovo maslo 520 do 560 din kilogram.

V RADOVLJICI

Solata 50, cvetača 75, korenček 46, zelje-glave 23, zelje-kislo 44, česen 138, čebula 38, repa-kisla 35, pomaranče 190, mandarine 200, limone 200, jabolka 65, fige 180, slive 160, banane 290 dinarjev za kilogram. Jajca 30 din kos.

V ŠKOFJI LOKI

Solata 80, krompir 18, kislo zelje 40, fižol 80 do 100, zelje 25, cvetača 80 do 90, jabolka 60 do

80 in med 320 do 380 dinarjev za kilogram. Kisla repa in špinaca 20 din merica, jajca 30 din kos, sirček 15 din, smetana 15 din zajemalka.

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 7. JANUARJA

8.40 Zbor Glasbene matice p. v. Cirila Cvetka; 9.00 Z glasbo v deželi Tisoč in ene noči; 10.10 Dve skladbi za klavir; 11.00 Trije operni dvospevi; 11.30 Oddaja za cecilbano; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Tatjana Hliš: Priprave za varstvo sadovnjakov proti pozebi; 12.40 Češke in moravske ljudske pesmi; 13.30 Stari in novi Rossini; 14.25 Sport in športniki; 15.40 S knjižnega trga. 16.00 Ob 150-letnici Chopinovega rojstva — I.; 16.45 Godala in mandoline; 17.10 »Pastirčki« — Pesmi Petra Liparja poje Mari-borski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 17.30 Odlomi iz znanih operet; 18.00 Turistična oddaja; 18.45 Radijska univerza — Prof. Karel Dobovišek: O kulturi Eskimov; 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 8. JANUARJA

8.35 Anton Lajovic: Pesem jeseni, simfonična pesnitev; 9.00 Naš podlistek — Friedrich Dürrenmatt: Sodnik in njegov rabelj — II.; 9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.35 Skladbe H. Svetela, Slavka Miheliča in Matije Bravničarja; 11.00 Za ljubitelje moderne zabavne glasbe; 11.30 Družina in dom; 12.00 Alpski zvoki; 12.15 Radijska kmečka univerza — Ing. Jože Ferčej: Ali je potrebna odbira in kontrola proizvodnosti živine; 14.10 Kmečka godba; 15.40 Iz svetovne književnosti — Prix Goncourt 1959. 16.00 Petkov koncert ob štirih; 17.10 Razgovori z volivci; 18.00 Človek in zdravje; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Mozartovi koncerti.

NOVOLETNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR

Namiznoteniški klub Triglav je tudi letos za noveletne praznike organiziral tradicionalni mladinski in pionirski namiznoteniški turnir, ki se ga je udeležilo okoli 100 igralcev in igralk Odreda, Ljubljane, Ilirije, Krma, Kopra, Fužinarja, Hrastnika, Jesenic, Mladosti in prireditelja. Na tem turnirju nas je malo razočaral državni prvak Frelj, ki je doživel kar tri poraze in se moral zadovoljiti šele s četrtim mestom. Vrstni red: mladinci A — Jamšek (F); mladinci B — Sazonov (II); mladinke — Petrač (F); pionirji — Trupej (Od); pionirke — Zrimec (Od).

TUDI TVD »PARTIZAN« ZIROVNICA GRE V DRAŽGOŠE

Na minuli seji upravnega odbora TVD »Partizan« v Zirovnici so razen tekočih organizacijskih zadev razpravljali in sklepali tudi o pripravah za udeležbo na letošnjem smučarskem tekmovanju »Po stezah partizanske Jelovice«. V ta namen je društvo že nabavilo 7 parov tekaških smuč, pred kratkim pa je društvu tudi Svet za šport in telesno vzgojo ObLO Jesenice dodelil 4 nove pare tekaških smuč, 7 parov tekaških čevljev in nekaj denarne podpore.

-an

TELESNA KULTURA

Nad 70 patrol na Jelovici

Prihodno nedeljo, 10. januarja, bo drugo veliko smučarsko tekmovanje, in sicer patrolni tek »Po stezah partizanske Jelovice«. Za to tradicionalno prireditev v spomin na slavno dražgoško bitko leta 1942, je po vsej Sloveniji, posebno pa še na Gorenjskem, precej zanimanja. Zato so se organizatorji, Zvezi borcev okraja Kranj, razen 10 najboljših reprezentantov v tekih, ki jih bo tokrat vodil Janez Pavčič, prijavili še tekmovalci iz različnih klubov, društev, dalje reprezentanca Hrvatske in BiH, 8 okrajnih patrol rezervnih oficirjev LRS in drugi. Predvidevajo, da bo na startu preko 70 patrolj, ki bodo imele v svojem sestavu naše najbolj znane smučarje. Proga ne bo preveč težavna, dolga bo okrog 15 kilometrov in bo povezovala številna oporišča partizanskih borb, grobišč itd. Zveza borcev okraja Kranj vabi vse ljubitelje smučarskega športa, da pridejo prihodno nedeljo na to pomembno tekmovanje, kjer bodo lahko spet obnovili svoje spomine iz časov NOB.

Mednarodna tekma na Pokljuki

Pred Sport-hotelom na Pokljuki je bilo v nedeljo, 3. januarja tradicionalno mednarodno smučarsko tekmovanje članov in članic ter mladincev iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Na tekmovanju je nastopilo 58 tekačev, med njimi 31 članov (na 15 km), 6 članic in 21 mladincev (oboje na 10 km). Največ je bilo seveda domačinov, konkurenco pa so izdatno pozivili še trije člani iz Avstrije in dva iz Italije, dve članici iz Italije ter dva italijanska mladince. Prav gotovo so ti tuji tekmovalci vzbudili pri številnih gledalcih, ki so se tokrat zbrali na Pokljuki, največ zanimanja.

Progo za to elitno prireditev sta tokrat pripravila bivša tekača Zemva in Kersnik. Bila je dolga 15 km z višinsko razliko 130 metrov. Na tej tekmi so imeli nekateri naši favoriti smolo. Tu naj predvsem

omenimo Hlebanjo, ki je po nekaj kilometrih zlomil smučko. Kranjski tekmovalcec Roman Seljak bi prav gotovo zasedel boljše mesto, če ne bi nekaj sto metrov pred ciljem prav tako zlomil smuč. Izredno dobro se je plasiral naš tekmovalcec Cveto Pavčič, ki je bil le 24 sekund za zmagovalcem Lakerjem iz Avstrije. Pri članicah je prvo mesto osvojila Mara Rekarjeva iz Mojstrane. Pri mladincih pa je osvojil prvo mesto obojni italijanski tekmovalcec Della Mea.

To pot so naši tekači dokazali, da je marsikdo v zmoti, ker misli, da nimamo dobrih tekačev. Spoprijeli so se z nekaterimi Avstrijci, ki sidiijo že v srednjeevropsko elito, in dosegli res zavirljive rezultate.

ZADNJI SPORTNI REZULTATI

● Nogometna reprezentanca Čila bo odšla 10. marca na turnejo po Evropi. Odigrala bo nekaj tekem v Franciji, Belgiji, Zahodni Nemčiji, Španiji in Izraelu.

● Tretji najboljši na olimpijski skakalnici v Cortini (1956) Vzhodni Nemec Harry Glass, ki je treniral na znani skakalnici na gori Isel, je pri nesrečnem skoku do 68 m padel in si zlomil ključnico. Pravijo, da verjetno ne bo mogel več nastopiti na olimpijskih igrah v ZDA.

● V petem kolu noveletnega turnirja šahistov je Jugoslovian Gligorič premagal Američana Bartzerja v 39. potezi in je trenutno na drugem mestu.

● Na prvem kvalifikacijskem tekmovanju norveških smučarjev za zimske olimpijske igre je v teku na 15 km zmagal Hallgeir Brenden s časom 1:01,17.

VESTI IZ NAŠIH KRAJEV

PRAZNOVANJE NOVEGA LETA V POLJANAH...

Za praznovanje Novega leta je mladinski aktiv v Poljanah pripravil za svoje člane in vse prebivalce Poljan v petek, 1. januarja zvečer v svojem prostoru mladinski večer. Ob razkošno okrašeni Novoletni jelki je Dedek Mrz obdaroval mladince in mladinke. Za noveletne praznike so

NESREČE

TRČENJE

DVEH AVTOMOBILOV

V nedeljo, 3. januarja se je na cesti II. reda iz Rateč proti Podkorenju pripetila prometna nesreča. Osební avtomobil S-11871, ki ga je upravljal lastnik B. S. iz Ljubljane, je vozil iz Rateč proti Podkorenju. Nasproti pa mu je pripeljal avtomobil iz Udin iz Italije, ki ga je upravljal I. P. in sta zaradi neopredeljenosti vožnje trčila. Pri trčenju je na obeh avtomobilih nastalo za 180.000 dinarjev škode. Telesnih poškodb ni bilo.

V SMRT

ZARADI BOLEZNI

Na Jesenicah se je v nedeljo, 3. januarja F. S., star 50 let, obesil. Vzrok samomora je bil obup nad zavratno boleznijo tuberkulozo. F. S. je bil samski in zaposlen v jeseniški Železarni.

TRČENJE NA CESTI

BLEJ-POKLJUKA

V soboto, 2. januarja dopoldne se je pripetila prometna nesreča na cesti Blej-Pokljuka. Osební avtomobil S-11281, ki ga je upravljal J. V. iz Ljubljane, je zaradi neopredeljenosti vožnje trčil v avtomobil S-891. Na srečo do telesnih poškodb ni prišlo in je bilo škode na obeh vozilih za 55.000 dinarjev. Pri enourni zapori prometa se je na tej cesti zbralo v koloni 27 osební avtomobilov, 5 avtobusov in 2 tovornjaka.

organizirali tudi šahovski turnir. Aktiv pa pripravlja tudi mladinsko igro »Mladost pred sodiščem«.

... V KRANJSKI GORI

Kljub deževnemu vremenu se je za noveletne praznike v Kranjski gori zbralo 157 avtomobilov in 5 avtobusov, s katerimi se je pripeljalo na stotine gostov. Sleherni prostorček je bil izkoriščen za parkiranje, avtomobili pa so stali obcesti skozi vso vas tja do žičnice. Seveda pa so gostje z avtomobili zastoj iskali uslužbenca bencinske črpalke in bi bilo lepo, da bi temu uslužbencu zgradili utico poleg črpalke, v kateri bi lahko segrel svoje premražene ude.

V noveletnih dneh sta s polno paro delali obe žičnici v Kranjski gori. Od 1. do 3. januarja 1960 sta prepeljali okrog 10.000 smučarjev.

J. S.

... IN V KAMNIKU

V Kamniku je Dedek Mrz prinesel južni osemletki nov televizijski sprejemnik, ki so ga namestili v pritličju šole. Zanj je največ sredstev prispevalo Društvo prijateljev mladine.

Rekorden obisk gostov na silvestrovo je dosegla letos restavracija »Dom« v Kamniku. V vseh prostorih restavracije je nad 900 gostov pričakalo Novo leto. Prav tako so bili prostori nabito polni v kavarni na Starem gradu.

Z.

RAZSTAVA »ZGODOVINSKI RAZVOJ ŽIVIH BITIJ«

V SOBOTO V KRANJU

V soboto, 9. januarja ob 18. uri bo v avli Okrajnega ljudskega odbora v Kranju otvoritev razstave »Zgodovinski razvoj živih bitij« — ob stoletnici Darwinove knjige »Nasledek vrste«. Razstavo je pripravil Prirodoslovni muzej v Ljubljani. Doselej je bila že v Mariboru, Celju in Novi Gorici in povsod je bilo zanjo veliko zanimanje. Ogled razstave priporočamo vsem, pred-

DANES SEJA OBSS RADOVLJICA

Danes, 6. januarja popoldne ob 16. uri bo v Radovljici seja predsedstva Občinskega sindikalnega sveta. Na seji bodo med drugim razpravljali tudi o občnih zbiorih sindikalnih podružnic, o programu predvidenih seminarjev, o družbenih planih v letu 1960 itd.

Z MNOŽIČNEGA SINDIKALNEGA SESTANKA V TOVARNI PLAMEN V KROPI

V tovarni vijakov Plamen v Kropi je bil 31. decembra množični sindikalni sestanek. Predsednik sindikata tov. Tone Bešter je članom kolektiva med drugim povedal, da so operativni načrt za mesec december presegli za 11 odstotkov, družbeni načrt za leto 1959 pa za 4,7 odstotka in izdelali 3.685 ton raznih izdelkov. Zvečer pa je delovni kolektiv Plamen skupno pričakal Novo leto v sindikalnem domu v Kropi.

»ABDULA VELIKI« V KAMNIKU

V Kamniku bodo danes, 6. januarja zvečer in jutri zvečer predvajali zanimiv angleški barvni film »Abdula Veliki«.

NOVO OKRAJNO SODIŠČE V DOMŽALAH

Domžale, 5. januarja. — Včeraj je v Domžalah začelo poslovati novo okrajno sodišče, ki je prevzelo 59 odstotkov poslov od okrajnega sodišča v Kamniku.

UMRL JE JANEZ BRLEC-NACE

Na svojem domu v Lokah v Tuhinjski dolini je umrl Janez Brlec-Nace, nosilec spomenice 1941. Pokopali so ga na Zalah v Kamniku ob številni udeležbi občinstva. Od pokojnega borca se je poslovilo šest govornikov, ki so poudarili njegove zasluge v NOB.